

Oorsprong van onze Franse Surmonts tak

Voorvader **Jacques Surmont** trok vanuit Roncq bij Lille/Tourcoing naar het gehucht La Pierre in de omgeving van Calais. Het telde 8 boerderijen, vandaag slechts twee.

Een verkeersbord rechts van de weg vertelde dat we niet naar La Pierre konden. Toch liepen we er naar toe. Verrassend was het: afgedacht van blaffende honden werden we erg gastvrij door twee dames ontvangen,

een jongere en oudere zus; we mochten overal rondkijken en kozen voor de boerderij van de jongere dame.

Veel speuren en gedetailleerde kaarten brachten ons als het ware in de kraamkamer van onze Suurmonds: In La Pierre ligt de oorsprong van het oudst bekende gezin van Jacques

de Surmont en Catharine de le Salle. De boerderij heeft nog de oude contouren.

Keuken/kamer ziet er uit als eeuwen geleden, inclusief de dubbele schouw.

De dames vertelden dat er weinig is veranderd sinds haar grootouders de twee

boerderijen kochten van mensen die in de 19^e eeuw naar Amerika emigreerden.

Hoe kwamen **Jacques de Surmont en Catherine de le Salle** in La Pierre terecht? In 1630 woonde de familie De Fresne hier. Wie waren deze De Fresne's en wat hadden Jacques en Catherine met hen te maken? En verder: Wat was de relatie van Jacques de Surmont met de vele Surmonts in en rond Lille en Tourcoing waar ook Jacques' geboortegrond lag?

Ook al weten we nog lang niet alles, veel gegevens haalden we onder het stof vandaan. Eerst iets over de familie De Fresne. Want zo vonden we waarom Catherine en Jacques met deze familie te maken kregen, hoe ze uit hun geboortedorp Bondues en Roncq verzeild raakten bij Calais en waarom Jacques andere De Surmont-families losliet.

Over het gezinsleven van Jacques en Catherine in La Pierre en omgeving kun je lezen in volgende verhalen. Hier traceren we hun oorsprong. Wanneer duidelijk is hoe ze bij de De Fresne's in La Pierre terechtkwamen, komen de ouders in beeld van Jacques de Surmont: Martin de Surmont en Marie Le Conte, en wel om Jacques te plaatsen in het geheel van de Franse Surmont-stam.

De Fresne's

Eigenlijk is de vraag eerst: hoe kwamen De Fresne's zelf in het gehucht La Pierre terecht? En dat in de turbulente tijd van heftige oorlogen tussen Spanjaarden, Fransen en Engelsen in wat nu zuidelijk België en Noord-Frankrijk heet.

Rond 1590 woonde Clement de Fresne namelijk in Néchin (nu België). Zijn broer Jean de Fresne woonde in Saint Léger, Leers anders gezegd, ook een dorp ten oosten van Lille.

Destijds zwaaide Margaretha van Parma, halfzus van de Spaanse koning Philips II, de scepter over Spaans-Vlaanderen. De Spanjaarden poogden Frans-Vlaanderen met Lille als hoofdstad ook te bezetten; uiteindelijk tevergeefs. In 1598 sloten Frankrijk en Spanje vrede. Eerder hadden de Engelsen in 1555 Calais aan de Franse koning overgegeven. Lille stond voorts onder streng gezag van de Rooms-katholieke bisschop van Doornik/Tournai in de Spaanse, dat zijn na 1600: Oostenrijkse Nederlanden. Tegelijk was het ambtsgebied van de Franse Rekenkamer in Lille. Deze droeg zorg voor de registratie van landerijen en inning van de pacht. Politiek, sociaal en kerkelijk gezag liepen er dus nogal door elkaar.

In de 15^e en 16^e eeuw kochten seigneurs als Arnoult, Gilles, Philippe en Jacques de Surmont er grondbezit, of ze erfden het. Seigneurs streken de pacht van boeren op. Deels sluisden ze dit door aan de Spaanse of Franse koning. De Franse Rekenkamer zag erop toe dat pachters, 'laboueurs' als De Fresne's, de grondrente betaalden.

Na de Reformatie deden pachters, zelfs seigneurs, moeilijk over betaling en afdracht van de grondbelasting aan de Lilloise Rekenkamer in hun verzet tegen de roomse kerk en haar vorsten.

Waren De Fresne's hugenoot, of waren ze gewoon opstandige 'laboueurs'? Onlangs wisten we uiteindelijk een antwoord op deze vraag te vinden. Niet alle familieleden waren reformatorisch, Clement en Jean waren dat wel. Juist bij hen vonden Jacques de Surmont en Catherine de le Salle, vermoedelijk rond 1620, onderdak.

Confiscatie

We ontdekten van twee kanten dat het gezin van Clement en van Jean de Fresne tot de hugenoten behoorden.

Gerard Bacheles, de Franse procureur van de koning in het Spaanse Tournai ging in november 1596 ("Savmedy dernier": afgelopen zaterdag) op bezoek bij Clement de Fresne. Clement werd verdacht. Hij stond bekend als een erg gevaarlijke ketter ("hereticq fort pernitieux"). De procureur rapporteerde behalve aan zijn koning ("Sa Majesté") schriftelijk aan de Lilloise Rekenkamer wat hij vond. Daarom kunnen we het al lezend als het ware nog meemaken. Zijn verslag ligt in het archief te Lille (Arch. Departementales B. doc.nr 18314)

Helaas voor de edele heer Bacheles: Clement en zijn vrouw waren niet thuis. Hij kon hen ook niet vinden. Ze waren die zaterdag 18 november al een maand niet meer in het dorp Néchin gezien en hadden hun huis verlaten. Voelden ze vervolging aankomen? Dat denk ik.

Ondanks de afwezigheid van de bewoners ontzag de procureur zich niet om het hele huis ondersteboven te keren. Wat vond hij? Oei! Vals geld en een opruiende preek ("des mechants livres et certain sermon seditieux") meldde hij de Kamer te Lille 20 november 1596. Daarom legde hij meteen beslag op alles: meubels, huis, land, ook de oogst op de akkers liet hij verwoesten. Hij zette vier bewakers bij het huis en het land. Dan kon niemand anders er beslag op leggen.

Zoon Jean vluchtte die maand met vader Clement naar de omgeving van Calais en Guines. Daar vond het gezin na de bevrijding van de Spanjaarden in het dorpje Fiennes in 1599 een goed heenkomen. Dit dankzij de politiek van gouverneur Dominique de Vic die de hugenoten goed gezind was. De streek van Calais was na de Engelse overheersing als "Pays reconquis" ontworcht en ontvolkt. Het was er in de Spaanse tijd niet beter op geworden. De gouverneur trok veel (hugenoten) boeren aan. Clement de Fresne was één van hen. Broer Jean de Fresne deed met zijn vrouw vanuit Saint Léger (zo weten we van hun kinderen die er geboren zijn) hetzelfde. Jean ontkwam eveneens aan controle en nestelde zich rond 1610 in

het wat noordelijker, dichterbij Calais gelegen gehucht La Pierre dat onder het dorp Pihen-les Guines viel. Een tweede document helpt ons van een andere, persoonlijke kant aan een correct beeld.

De Lilloise Rekenkamer wees Clements huis en land in Néchin na 1600 namelijk toe aan Pierre Desbonnets die het jarenlang pachtte. In 1637 liep hij achter met de betaling van de pacht. Dat schoof hij van zich af. Hij vroeg de Rekenkamer om Jean de Fresne jr, zoon van Clement de Fresne, voor een deel aan te slaan. Deze, schreef hij, woont nu in Pihen maar moet nog altijd een derde van de jaarlijkse pacht betalen. Dat was de Kamer met hem eens. Want 37 jaar geleden of langer, zo redeneerden de roomse Kamerleden, was het inderdaad in bezit van de vader van Jean de Fresne jr: Clement de Fresne. De plotselinge confiscatie in 1596 brachten zij dus niet in rekening. Dat paste precies in de Franse politiek om hugenoten zoveel mogelijk dwars te zitten en te belasten.

Kortom, de oude Clement was met zijn gezin, evenals zijn broer Jean in Leers, het reformatorisch geloof toegedaan. Het verslag van de procureur en het latere verzoek van Pierre Desbonnets maken duidelijk dat Clement sr en zoon Jean de Fresne in 1596 dezelfde personen waren als in 1637. Hetzelfde geldt Jean de Fresne sr, eerst wonend in Leers, later in Pihen. Uit de huwelijksakte van Clements zoon: Philippe de Fresne, weten we bovendien dat Clement sr te Pihen in 1614 is overleden.

Zoals gezegd, bij Clement jr en Jean de Fresne jr, zonen van Clement de Fresne sr, vonden Jacques de Surmont en Catherine de le Salle onderdak. Deze broers De Fresne zijn vrijwel de enige getuigen bij het huwelijk van Jacques de Surmont en Catherine de le Salle in 1636. Jacques is dan knecht van Jean de Fresne en Catherine de le Salle is al een tijdje in dienst van Clement jr. Onze vervolgvraag is: hoe kwam Jacques de Surmont in 1636 bij Jean de Fresne terecht en Catherine de le Salle bij Clement de Fresne? Daarvoor moeten we ons de situatie van de Reformatie in Vlaanderen concreter indenken.

Reformatie in Vlaanderen

Beide zonen van Clement sr waren in 1600 de Reformatie toegedaan. Dat weten we dus uit de confiscatie van hun goederen.

Het schijnt dat Lille, inclusief Tourcoing, de eerste stad in de Nederlanden was waar een groot deel van de inwoners gereformeerd werd. In de 40-er jaren van de 16^e eeuw traden er predikanten op: Pierre Bruly die op de markt, La Grand Place, werd verbrand, en Valerand Poullain. Vergeet niet dat Lille vlak bij Doornik ligt. Guido de Bres reisde diverse keren in deze omgeving rond, met goed gevolg kennelijk.

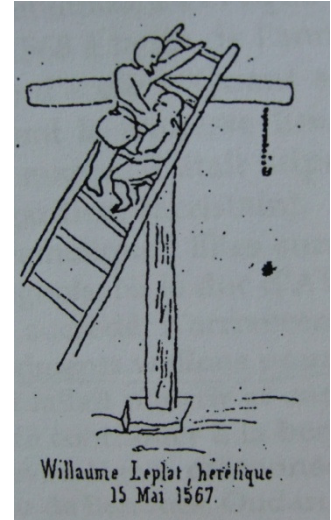

Al vóór 1566 werden er in Tourcoing, Bondues en Roncq mensen om hun gereformeerde geloof gevonnist, opgehangen en levend verbrand. Dat gebeurde op de markt van het groter wordende dorp Tourcoing. Toch koerste de regering van Lille aan op een mild kerkbeleid omdat de schout en schepenen heimelijk voelden voor verandering. Bovendien bevorderde graaf Lamoraal van Egmond, heer van Armentière, graaf van Artois en Henegouwen, er verdraagzaamheid. Clandestien kwamen hugenoten samen in het bos van Bondues (Vertbois) en op de velden rond Tourcoing.

Martin Desbonnets van La Croix bij Bondues, verwant aan genoemde Pierre Desbonnets, getuigde met anderen dat hij veel mensen zag passeren op weg naar 'geheime' kerkdiensten.

Massaal werd er inderdaad 'vergaderd'. Zelfs verzocht de jonge kerkenraad van Tourcoing aan de regering van Lille een kerkgebouw te mogen gebruiken. Dat werd hem niet gegund, waarom hij met meer dan 1000 mensen het heilig avondmaal vierde op de "Grand Place" van Tourcoing. Het dorp werd een fors centrum van Reformatie in Vlaanderen. Het had een directe band met vooral Straatsburg. Een kwart van de bevolking bleek in 1560 al reformatorisch gezind. Het telde toen hooguit 8000 inwoners.

In 1566 barstte de storm van verzet los: de beeldenbreking; eerst in het Frans-Vlaamse Steenvoorde (augustus 1566), verder in Amiens, Lille en veel dorpen. De beweging waaierde uit naar het noorden tot in (nu) Nederland toe. In Tourcoing weten mensen, overigens ook in Calais, te vertellen welke schade de kerk, inclusief het orgel, opliep. Toen Alva in Brussel aan de macht kwam, moest Lille wel hardere maatregelen nemen. Ook in Tourcoing.

De jaren 1570-1585 staan in veel Franse geheugens gegrift als ellendige jaren van onzekerheid. Velen vluchtten uit Spaans- en Frans-Vlaanderen naar Duitsland, Engeland en noordelijke Nederlanden. De migranten namen hun expertise van textiel- en metaalindustrie mee. Het verhaal gaat dat de Duitse industrie in het huidige Ruhrgebied zo sterk kon opkomen vanwege de bekwame Franse nieuwkomers en hun kapitaal. Hollandse steden als Haarlem en Leiden profiteerden er in ieder geval van in de lakenhandel en -industrie.

Frankrijk poogde Vlaanderen in handen te krijgen. Een Frans-Schotse bezetting onder commando van hugenoot François La Noue nam Menin in. Brandstichtend schuimde hij de streek af. Jean Desbonnets uit Bondues zocht daarom met zijn gezin een toevlucht in het Spaanse Brugge. Was Martin Desbonnets in het gehucht La Croix bij Bondues misschien ook Spaansgezind? Want 'woedende' Franse soldaten en de Schotse "gendarmerie" staken zijn huis, houtvoorraad en graan op zijn land in brand. Hij verloor niet alleen zijn meubels en bezit, maar de soldaten doodden zijn zoon, zijn werkmans ("ouvrier"); ook een andere blinde zoon ("filz aveugle") kwam om. Dat lezen we in zijn latere verzoek om de pacht van 1578 tot 1581 niet te hoeven betalen. De Rekenkamer constateerde dat Martin inderdaad door de Franse troepen was geruïneerd (*doc.nr B.18162*). Waarschijnlijk uit wraak.

Knokpartijen, ook tussen de mensen onderling, waren schering en inslag. Arnoult De Surmont stak op zondag 18 november 1590 na een dansavondje en een heftig debat Noël Lefebvre neer. Vanwege zijn goede naam werd hem in 1594 de boete kwijt gescholden. De milde straf verraadt de sympathie van de stadsregering van Lille: agressief tegen 'kettlers' alleen (*doc.nr. B.1790*). Tot overmaat van ramp deden zich in deze jaren veel misoogsten voor en in 1595 brak de pest uit.

Contrareformatie

Ondanks politieke en sociale ellende werden er, als in 1567 tegen William Le Plat, processen gevoerd tegen ieder die de roomse kerk verliet of de mis niet bijwoonde.

Vanaf 1590 zetten roomse geestelijken een tegenbeweging in. In 1598 werd er vrede met Spanje gesloten. Diverse Franse historici menen dat Lille nu alle kracht kon inzetten op uitroeijing van kerkelijke 'rebellens'.

Maar de Franse koning kondigde in 1598 het Edict van Nantes toch af? Inderdaad. Veel heeft Tourcoing en omgeving daarvan niet geprofiteerd, denk ik. Wel gaf het politieke rust zodat Jean Desbonnets uit het Spaanse Brugge naar Bondues terug kwam. Zoon Jean vroeg de Rekenkamer in 1603 om teruggave van hun land. De Franse regering voldeed zonder meer aan dit verzoek (*doc.nr B 18372*).

De jezuïeten in Lille rustten niet voordat de officiële kerk en het onderwijs krachtig waren hersteld in Tourcoing. In 1630 werd er uiteindelijk een klooster gesticht zodat Tourcoing stadsallures kreeg (zie hiernaast de grote markt, la Grand Place). De tegenactie werd geleid door de bisschop van het Spaans-Oostenrijkse Tournai.

Rond Lille bleef het voor hugenoten uitkijken met wat je zegt en doet, zeker op zon- en feestdagen. Nauwlettend werd bijgehouden of men al dan niet bij de mis verscheen. Anders gezegd, de scheiding tussen rooms-katholiek en protestant werd in alle kringen scherp getrokken.

Sociale ellende en ziekte

Gevolg van de vrede met Spanje – de oorlog laaide in 1635 weer op – was in deze omgeving een textieloorlog tussen Lille en Tourcoing. Tourcoing werd gesteund door de omliggende dorpen als Bondues en Roncq in het alleenrecht op fabricage van nieuwe textielproducten.

De steden troffen in 1609 een verdeling van rechten op de fabricage, maar sociaal bleef het onrustig. Waarschijnlijk werkte Martin de Surmont in de textiel, al waren Bondues en Roncq ook bekend door de tuinbouw. We hebben het er nog over.

Opnieuw voltrok zich in 1617 en 1618 een verschrikkelijke ramp. De doodgravers konden het amper bijbenen, zóveel slachtoffers eiste de breed om zich heen grijpende pest in deze jaren. Ik vermoed dat zowel de ouders van Jacques als die van Catherine de le Salle daarvan de dupe werden. De sociale factoren waren trouwens ook slecht: telkens leed men honger, velen verarmden door de hoge voedselprijzen zowel in Tourcoing als in de dorpen.

Zorg

Het overlijden van de ouders van Catherine in 1617 zal oma Magdaleine Desbonnets, ertoe hebben gebracht haar zus Michelle Desbonnets, vrouw van Clement de Fresne jr in Pihen, te vragen om de zorg voor Catherine op zich te nemen. De scheidslijn liep immers scherp door de families. Eigen familieleden die geen hugenoot waren, werd de opvoeding en zorg voor jongeren niet toevertrouwd. Dat niet alle Desbonnets rond Tourcoing en Lille hugenoot waren, zagen we al. Denk aan Pierre Desbonnets in Néchin in 1636 en Martin Desbonnets in La Croix bij Bondues, woonplaats ook van Magdaleine Desbonnets, moeder van Catherine.

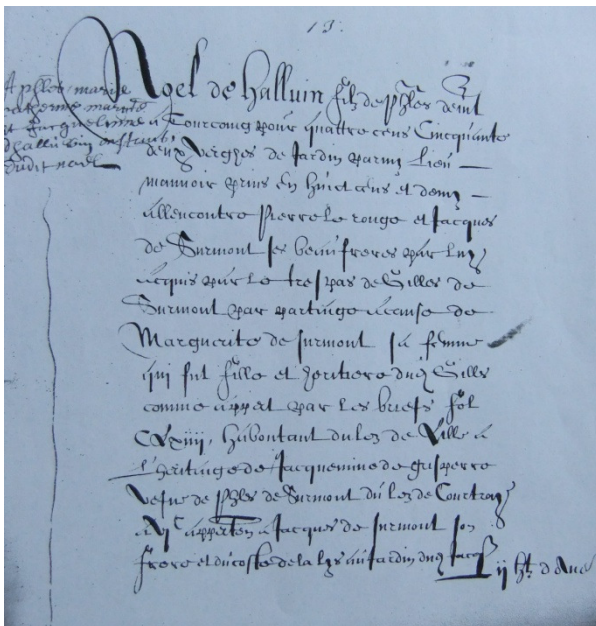
Magdaleine zal geweten hebben dat de gezinnen van Clement en Jean de Fresne tot de hugenoten behoorden. Bovendien was Calais en omgeving veilig en buiten bereik van de bisschop van Tournai. Catherine en Jacques hadden waarschijnlijk al een relatie met elkaar op het moment dat Clement en zijn vrouw zich inderdaad over de wees Catherine ontfermde en Jean de Fresne jr Jacques de Surmont als wees in dienst nam.

De Surmonts

Wat had Martin de Surmont, vader van Jacques, met De Surmonts in Tourcoing en Lille? Hoe weten we dat Martin de Surmont anders dan vele De Surmonts bestempeld kan worden als hugenoot?

Voor het feit dat de meeste De Surmonts rooms-katholiek waren, wijzen we op het milde vonnis van Arnoult de Surmont in 1594. Niet minder denken we aan zijn blijvend bezit van landerijen en aan de hoge functies die diverse De Surmonts in Lille, Tournai en Tourcoing bekleedden, zie hieronder. Alleen rooms-katholieken konden zich in Frankrijk in deze tijd op zo'n manier ongehinderd ontplooiën.

Bovendien, Jacques sr, vader van Martin de Surmont, komt niet in documenten van de Rekenkamer, in de 16^e eeuw, voor. Dat is ook niet het geval met Martin de Surmont in de 16^e of 17^e eeuw. Over Martins (waarschijnlijke) zoon Jean de Surmont lezen we wel, Althans na zijn overlijden in 1671. Zijn weduwe, Jeanne Prouvost, blijkt dankzij haar man een taverne in Roncq te bezitten met landerijen. Daarover doet haar zwager Jean Dael in Halluin moeilijk. Door zijn huwelijk met Barbe Provost, zus van Jeanne, claimt hij de taverne; het land mag Jeanne wel hebben, vindt hij. Aldus wordt ten overstaan van de notaris de erfenis van Jean de Surmont in 1673 gedeeld. Zo kregen ze met de Rekenkamer te maken: de taverne en het land waren, hoezeer het ging om erfpacht, toch uiteindelijk juridisch het eigendom van 'la curie', de geestelijkheid (ja, een taverne!).

Ook komen we ene Jacques de Surmont tegen, zwager van Noël de Halluin die trouwde met Marguerite de Surmont. En wel in 1632. Met zijn zwager erfde deze Jacques van zijn vader Gilles de Surmont tuinbouwgebied, liggend aan de weg richting Lille, anderzijds richting Kortrijk (Courtray) en de Leye (le Lys).

Hij moet met Noël de aangeslagen pacht betalen aan de Rekenkamer (zie foto). Deze Jacques was geen zoon van onze Martin, maar van Gilles de Surmont.

Jacques-Martin-Jacques

Noch Jacques sr, noch Martin staat als pachter geregistreerd in de documenten van 1590, 1602 en volgende jaren. Martin zal dus niet 'op het land' hebben gewerkt. Ook niet in

de tuinbouw. Daarvoor gold hetzelfde: pacht betalen!

Er was ook ander werk. Roncq, waar Martin woonde, stond met Bondues bekend om de particuliere weverijen, en dat al sinds de 14^e eeuw. Er werd overal vlas verbouwd met zijde-, laken- en linnenindustrie als gevolg. Ook waren er veel schaapskudden. Dat leverde wol: werk voor scheerders en wolkammers. Daarom denk ik dat Martin werk vond in de textielnijverheid.

Misogsten, oorlog en sociale ellende veroorzaakten evenwel een enorme verarming onder textielwerkers, onder wie we dus Martin de Surmont vermoeden. Dit vermoeden zien we bevestigd.

Want we ontdekten hem pas met veel moeite bij de vermelding van geboorten van De Surmonts; er is later slechts een enkele Jacques en Martin, een Jacques in 1632, bij de

familie De Surmont. En dat, terwijl het steeds om grote gezinnen gaat, waar je steeds maar dezelfde voornaam leest, zelfs zo sterk dat je er een punthoofd van krijgt en je afvraagt: wie was nou de zoon van wie? Later is dat trouwens ook het geval in Zeeland bij de Suurmonds! Zie: *Stamboom Suurmond*.

Conclusie: Jacques en Martin zijn zelden vernoemd. Hun namen zijn weggeschoven in de familie. Dat is verklaarbaar uit hun religieuze keus in deze tijd.

De doopregisters van Tourcoing geven duidelijkheid over de verwantschap: op 19 april 1598 is Martin, zoon van Jacques de Surmont jr gedoopt. Mogelijk is het de tweede zoon die Jacobus jr Martin noemt. Want hij hield 20 oktober 1595 al een zoon Martin ten doop met zijn vrouw Petronella Castel: zie hieronder. De eerste Martin zal kort daarop zijn overleden vanwege slechte omstandigheden.

We proberen nu kort de samenhang van De Surmonts helder te maken en de lijn te trekken.

Stamboom

Sinds de middeleeuwen ontwikkelden zich in Noord-Frankrijk volgens kenners drie takken Suurmonds. Met de onze erbij zijn dat er dus vier. Ze heetten Desurlemont, of: Desurmont:

een tak in Tournai (graaf Du Chatel geeft het overzicht);

een tweede in Lille (beschreven door Du Péage);

een derde tak in Tourcoing met nog hedendaagse De Surmonts, inclusief Roncq, van wie enkelen zich als kooplieden in Amsterdam vestigden;

we tellen er **onze tak in Zeeland** als **vierde** bij, al is deze niet eerder vanuit Frankrijk beschreven en blijft deze tak daar onbekend zolang er in het Frans geen artikel over verschijnt.

De doopregisters van Bondues, Roncq en Tourcoing, de documenten van de Lilloise Rekenkamer en de kaartenbak in het archief van Lille met erg veel fiches van De Surmonts, voorts artikelen van Dennis du Péage (*Receuil de sources généalogiques*, 1997 dat ik iets corrigeer overigens), van Leuridan (*Bulletin 1963, vol. 43 nr 3*) en van graaf P.-A. du Chatel Howardries-Neuviveil (*Notices Généalogiques*, dl 3, 1887) zijn hulpmiddelen en bronnen om Jacques in te kaderen in het geheel van de Franse stam.

Het begint met:

Piérart (antiek voor: Pierre) DESUSLEMONT; hij is in 1490 mede door zijn huwelijk met *Aelixa Farvacque* seigneur van landerijen in de wijk Phalempin van Tourcoing, nu heet het metrostation van die wijk Phalempin. Hun zonen zijn in ieder geval:

ARNOULD, JEHAN, JACQUES (1483-1575) en PHILIPPE de SURMONT

N.B. de OUDST bekende generatie schrijven we in hoofdletters, de tweede generatie in cursief **zwart**, de derde alleen *cursief*, de vierde zetten we neer in gewone letters.

ARNOULD is door zijn vrouw NN in 1544 heer van land in Neuville-en-Ferrain (noordelijk van/aangrenzend aan Tourcoing) en in Halluin.

ARNOULDS zonen zijn: **Thiéry, Philippe I en Philippe 2.**

Thiéry: 1588 heer van de Phalempin-wijk; zijn oudste zoon *Arnould* is de vader van De Surmont-tak die zich in de 17e eeuw profileert in Tourcoing en vooral in Tournai. **Philippe 1** huwt Charlotte du Castiel, wordt vader van *Jehan* die in 1575 te Tourcoing woont en in 1588 te Reckem (nu België); zijn andere zonen *Philippe (III)* en *Gilles* die in Phalempin wonen, hebben met broer *Jehan* stukken land die aan elkaar grenzen langs het voetpad dat van Phalempin naar Menin leidt.

Philippe 2 de Surmont (1588 ook genoemd: DeSusLeMont) is vader van o.a. *Pierre* de Surmont; deze *Pierre* is de voorvader van het geslacht van *Gaspar* de Surmont dat zich in de 17^e eeuw in Lille nestelt door het kopen van burgerrechten. Ook **Philippe 2** bezit land; het grenst aan de 300 eenheden tuinland ("jardin") van de zoon van **Philippe 1**, namelijk van eerdergenoemde *Jehan*. De landerijen van De Surmonts lagen dus veelal bij elkaar. Het zal door vererving telkens verdeeld zijn.

JEHAN koopt 6 juni 1571 het burgerschap van Tournai/Doornik voor 6 vlaamse pond (zijn genealogie in: *Notices généalogiques Tournaisiennes*, Tome 3, vanaf blz. 505. Kinderen:

1: **Pierre**, trouwt te Tournai in 1589 Marie Martin; kinderen *Jeanne*, *Jaspar*, *Catherine* en *Pierre le Jeune* de Surmont ontwikkelen zich in Tournai.

2: **Jaime** of **Gaspard** (zijn genealogie in: *Receuil* van Du Péage), huwt rond 1600 met Jacqueline du Mortier. Kinderen: *Pierre*, *Gaspar*, *Jean*, *Guillaume*, *Péronne* en *Marie*;

Gaspar de Surmont, in 1604 te Tournai geboren, huwt Marie Barbe Fremault en vestigt zich 1630 als koopman in Tourcoing;

Jean de Surmont huwt Françoise Lefebvre, wordt o.a. vader van Gaspar die in 1673 raadslid wordt van de beurs te Lille, en van Philippe die de Amsterdamse Balduin van Alckema huwt. Ook diverse kleinkinderen van *Jean* kopen het burgerschap van Lille, een van hen: Philippe, koopt van Lodewijk XIV het adeldom in 1699.

3: **Michel** en 4: **Philipote**.

JACQUES sr overlijdt op 92-jarige leeftijd volgens DTB-Tourcoing 17 december 1575. Van zijn kinderen weten we weinig: DTB gegevens van 1570-1580 zijn gehavend, soms onleesbaar.

Bekend is:

Jacques, hij woont in de wijk Phalempin van Tourcoing; kinderen:

Jacques, gedoopt 25 januari 1575, huwt in 1594 Péronne Castel; zoon Philippe wordt gedoopt op 1 augustus 1595 met Johannes Castel als getuige; zoon Martin wordt 19 april 1598 gedoopt en is de in ons verhaal genoemde Martin die vernoemd wordt naar de vader van Péronne Castel, of naar oom Martin Castel die doopgetuige is.

Philippe, vader **Jacques** laat hem dopen op de dag dat grootvader JACQUES overlijdt: 17 december 1575.

Martin de Surmont huwt Marie Le Conte, waarschijnlijk in 1618, woont dan te Roncq. Hij is de vader van **Jacques de Surmont** en **Jehan de Surmont**. Met dit verhaal over de oorsprong van de Suurmonds hebben we de basis gelegd voor de vervolgverhalen over de Zeeuwse Suurmondstak, beginnend met: *Suurmonts uit Frankrijk 1636*; zie het overzicht: *Stamboom Suurmond*.

Wie zich verder wil verdiepen in wat we hier schreven, verwijs ik graag naar:

Allain Lotin, *Histoire de Tourcoing* (Editions des Belfrois), Lille 1986.

Francis Nazé, *Histoire de Bondues* (Nord Patrimoine Editions), Lille 2002.

En:

P.-A. Du Chatel Howardries-Neuviveil, *Notices généalogiques Tournaisiennes*, dl 3, Lille 1887.

Th. Leuridan, *Société d'Etudes de la Province de Cambrai, Bulletin* vol. 43 (1963) nr 3.

Denis du Péage, *Receuil de Généalogies Lilloises*, dl. 1 (Sources Généalogiques et Historiques des Provinces du Nord), Lille 1997.

Afgesloten 23 september 2016